

Nr 97.

Ankom till riksdagens kansli den 6 maj 1919 kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående löne- och pensionsreglering för lärarpersonalen vid blind- undervisningsanstalterna m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(2:a avd.)

I den till riksdagen den 9 januari 1919 avlätna statsverkspropositionen har Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln föreslagit riksdagen att, i avbidan på proposition angående löne- och pensionsreglering för lärarpersonalen vid institutet och förskolan för blindas å Tomtebodas, vid förskolan för blindas i Växjö samt vid hantverksskolan i Kristinehamn för blindas m. m., för sådant ändamål under riksstatens åttonde huvudtitel beräkna *dels* i fråga om lärarpersonalen vid institutet och förskolan för blindas å Tomtebodas en ökning av det ordinarie anslaget till nämnda institut och förskola med 26,800 kronor (punkten 227);

dels beträffande lärarpersonalen vid förskolan för blindas i Växjö en ökning av det ordinarie anslaget till denna skola med 6,400 kronor (punkten 228);

dels ock, vad angår lärarpersonalen vid hantverksskolan i Kristinehamn för blindas m. m., ett belopp av 19,500 kronor, därav 8,900 kronor såsom ökning av det ordinarie bestämda anslaget till denna skola och 10,600 kronor på extra stat för år 1920 till förstärkande av det till samma skola nu utgående ordinarie reservationsanslaget m. m. (punkten 229).

Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 21 februari 1919 till riksdagen avläten, till statsutskottet hänvisad proposition, nr 167, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels godkänna de av departementschefen i statsrådsprotokollet framlagda förslagen till ordinarie stater för institutet och förskolan för blindas å Tomtebodas, för förskolan för blindas i Växjö samt för hantverksskolan i Kristinehamn för blindas, att tillämpas från och med år 1920;

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 6 saml. 44 häft. (Nr 97—98.)

dels för åtnjutande av de avlöningsförmåner, som föreslagits för ordinarie befattningshavare, fastställa de av departementschefen föreslagna villkor och bestämmelser;

dels förklara,

att en var, som med eller efter ingången av år 1920 tillträder befattning vid statens läroanstalter för blinda, skall vara skyldig underkasta sig nyssberörda villkor och bestämmelser samt

att de förutvarande innehavare av befattningar vid sagda anstalter, vilka icke före viss av Kungl. Maj:t bestämd tidpunkt anmäla, att de vilja underkasta sig den nya avlöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, skola varda bibehållna vid dem dittills tillkommande avlöningsförmåner;

dels godkänna följande grunder för avlöande av vikarier för lärarpersonalen vid statens blindundervisningsanstalter, nämligen

att arvodet till vikarie för rektor vid blindundervisningsanstalt skall utgå, på sätt Kungl. Maj:t för varje särskilt fall förordnar,

att arvodet till vikarie för annan av ifrågavarande lärarpersonal skall utgå med ett belopp motsvarande den kontanta begynnelseavlöningen för den tjänst, som av vikarien uppehålles,

att vad som vid lärare beviljad tjänstledighet på grund av sjukdom utöver de till tjänsten hörande tjänstgöringspenningar, vilka vikarien äger uppbära, eller särskilt bestämd andel av lönen erfordras för att arvodet till denne skall uppgå till nyssnämnda belopp, skall utgå av statsmedel;

dels, vid bifall till de av departementschefen framlagda statförslagen, höja det ordinarie anslaget till institutet och förskolan för blinda å Tomtebodas, nu 79,050 kronor, med 23,400 kronor till 102,450 kronor,

det ordinarie anslaget till förskolan för blinda i Växjö, nu 14,800 kronor, med 6,400 kronor till 21,200 kronor samt

det ordinarie bestämda anslaget till hantverksskolan i Kristinehamn för blinda, nu 9,000 kronor, med 7,700 kronor till 16,700 kronor;

dels ock till hantverksskolan i Kristinehamn för blinda anvisa på extra stat för år 1920

ett förslagsanslag, högst, 7,050 kronor, till förstärkande av det på skolans ordinarie stat uppförda reservationsanslaget samt

ett reservationsanslag av 3,550 kronor till uppehållande vid skolan under höstterminen 1920 av ytterligare en korgmakeriavdelning.

I avseende å utredningen i ärendet tillåter sig utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft två lika lydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *K. A. Nilson* (nr 162) och den andra inom andra kammaren av herr *F. Berg-*

gren (nr 353), däri hemstälts, att riksdagen, vid bifall i övrigt till vad Kungl. Maj:t föreslagit beträffande ny stat för blindskolorna, ville med bifall till vad av motionären föreslagits beträffande vissa lönesatser besluta

dels att höja det *ordinarie anslaget* för institutet och förskolan för blinda, nu 79,050 kronor, med 24,600 kronor till 103,650 kronor och det *ordinarie bestämda anslaget* till hantverksskolan i Kristinehamn för blinda, nu 9,000 kronor, med 8,900 kronor till 17,900 kronor;

dels att anvisa på *tilläggsstat* för år 1919 en summa av 29,900 kronor för uppbringande av blindskolornas avlöningar till ovan angivna belopp.

Till stöd för förslaget anföres i motionerna följande:

»I kungl. proposition nr 167 till riksdagen angående löne- och pensionsreglering för lärarepersonalen vid blindundervisningsanstalterna m. m. av den 21 februari 1919 har Kungl. Maj:t föreslagit, att å staten för institutet och förskolan för blinda å Tomtebodas skall upptagas för arbetslärare förutom husrum och värme kronor 2,600, därav 1,700 kronor lön och 900 kronor tjänstgöringspengar, jämte 3 ålderstillägg å respektive 300 kronor samt likaledes å staten för hantverksskolan i Kristinehamn för blinda.

Av den utredning, som åtföljer propositionen, framgår, att såväl direktionen över institutet som styrelsen över hantverksskolan för dessa lärare föreslagit förutom husrum med värme en kontant avlöning å 3,000 kronor, fördelade å 2,000 kronor lön och 1,000 kronor tjänstgöringspengar, jämte 3 ålderstillägg å respektive 400 kronor, samt att såväl inspektören för blindundervisningen som folkskoleöverstyrelsen instämt häri. Dessa myndigheters framställning utgår från ett jämställande av dessa arbetslärare med lärarne i manlig slöjd vid folkskoleseminarierna.

För denna jämförelse tala ock de omständigheterna, att båda dessa läraregrupper måste rekryteras med lärare, som äga de speciella personliga egenskaper och den bildning, som kräves för att handleda lärjungar, varvid den ena läraregruppen måhända behöver något längre utbildningstid, men den andra dess mer av ihärdighet och tålmod. Seminarieläraren har ju speciell pedagogisk utbildning, men här ifrågavarande arbetslärare måste, också de, även om det ej föreskrives av författningarna, ha sådan, innan de börja undervisa sina blinda lärjungar, om de ej skola stå alldeles handfallna inför sin uppgift. För blindlärarne, särskilt de i Kristinehamn, tillkommer ju också den vård, som de böra och verkligen också bruka ta om sina lärjungar även utom verkstaden.

Då emellertid numera en duglig hantverkares inkomster ingalunda torde bruka understiga vad folkskoleöverstyrelsen föreslagit för blindskolornas arbetslärare och det är av vikt — såväl för skolornas upp-

fostrande verksamhet som för deras affärsdrift — att vid vakansers besättande kunna ha dugliga ämnessvenner att tillgå, synas mig avlöningarna för dessa lärare, vilka ju helst böra vara familjeförsörjare, böra fastställas på sätt överstyrelsen föreslagit, och alltså staten för blindinstitutet, där tre sådana lärare äro anställda, höjas med 1,200 kronor, och vid hantverksskolan, där likaledes tre sådana lärare finnas, också med 1,200 kronor.

Vidare ha samtliga skolornas styrelser ävensom blindinspektören hemställt, att den nya staten måtte bli tillämpad redan från den 1 januari 1919, då nya löneregleringar trädde i kraft vid övriga statsläroverk och folkskolorna. Överstyrelsen finner ävenledes detta önskvärt, men kan dock ej biträda yrkandet på den grund, att en tillfällig löneförbättring för blindskolorna blivit i laga ordning fastställd för 1919, vilken i sådant fall skulle annulleras.

Det synes emellertid hårt, att statens blindskolor skola av detta mera formella skäl få vänta på sin lönereglering ett år längre än alla andra skolor, och det är så mycket hårdare, som de även vid 1908 års reglering senare än andra skolor kommo i åtnjutande av ny stat.

Något annullerande av ett förut fattat beslut synes ej heller behöva äga rum, om till den redan beslutade tillfälliga löneförbättringen för 1919 — 10,000 kronor — beviljas å tilläggsstat för innevarande år en summa av 27,500 kronor, som möjliggör att uppbringa blindskolornas löner till de belopp, som Kungl. Maj:t föreslagit, samt dessutom — därest min framställning beträffande arbetslärares löner vinner bifall — summan höjes med ytterligare 2,400 kronor.»

Utskottets
yttrande.

De framlagda löneregleringsförslagen för blindskolornas lärarpersonal äro i stort sett anpassade efter de beslut, som av 1918 års lagtima riksdag fattades i avseende å motsvarande eller jämförliga befattningshavare vid de allmänna undervisningsanstalterna. Utskottet anser sig ock i det stora hela böra tillstyrka de föreliggande förslagen; i ett par punkter synas dock desamma lämna rum för vissa erinringar.

Utskottet har uppmärksammat, hurusom bland avlöningsförmånerna för nästan samtliga de befattningshavare, varom här är fråga, ingår fri värme. Då nu de kontanta avlöningarne äro satta till belopp, som äro enahanda med dem, som utgå till motsvarande eller jämförliga befattningshavare vid andra läroanstalter, innebär berörda naturaförmån en ej obetydlig fördel för blindskolornas lärare. Om ock tvekan kan synas råda därom, huruvida ej i de fall, då denna förmån utgår, visst avdrag å den kontanta lönen bör i lönestaterna fastställas, har utskottet dock icke ansett sig böra förorda en sådan anordning, dels med hänsyn därtill, att förmånen av fri värme för närvarande ingår bland vederbörandes avlönings-

förmåner, dels ock i betraktande av de särskilda omständigheter, som äro förenade med ifrågavarande lärares arbete och tjänstgöring. Vad företrädesvis angår rektorerna, vill utskottet emellertid med styrka betona, att ett bifall till förslaget i nu förevarande hänseende, vilket är betingat av de vid blindskolorna rådande, alldeles speciella förhållandena, på intet sätt bör betraktas såsom prejudicierande i avseende å de krav, som i enahanda avseenden kunna komma att ställas från rektorerna vid andra läroanstalter.

Vidare har utskottet uppmärksammat, hurusom i förslagen till avlöningsstater äro uppförda särskilda anslagsposter till kamrerar- och sekreterargöromålens bestridande, respektive till sekreterar- och räkenskapsförargöromålens bestridande, vilka poster äro satta till 2,500 kronor för institutets å Tomteboda vidkommande och till 600 kronor beträffande en var av de övriga läroanstalterna. Vad angår ifrågavarande anslagspost för institutet och förskolan för blindas å Tomteboda — för närvarande utgående med ett belopp av 1,500 kronor till en särskilt anställd person — finner utskottet väl densammas bibehållande försvarad med hänsyn till den omfattande räkenskapsföringen vid institutet, men synes en höjning med 500 kronor vara tillfyllest. Utskottet tillstyrker alltså, att till kamrerar- och sekreterargöromålens bestridande må i staten för Tomtebodainstitutet uppföras ett belopp av 2,000 kronor. Vidkommande de övriga två läroanstalterna har utskottet, vid det förhållande att de göromål, varom här är fråga, lära bestridas av vederbörande rektorer och sagda befattningshavare vid bifall till föreliggande förslag erhålla en ej oväsentlig löneförbättring, icke funnit sådana skäl vara förebragta, som skulle föranleda uppförande i vederbörande stater av anslag till ifrågavarande ändamål. Utskottet kan följaktligen icke tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag, i vad de avse uppförande av särskilda anslag till sekreterar- och räkenskapsförargöromålens bestridande i staterna för förskolan för blindas i Växjö och hantverksskolan i Kristinehamn för blindas.

Beträffande avlöningen för arbetslärarna (3 vid institutet å Tomteboda och 3 vid skolan i Kristinehamn) skulle densamma enligt förslaget, bestämmas till 2,600 kronor, därav 1,700 kronor lön och 900 kronor tjänstgöringspenningar jämte rätt till tre ålderstillägg, vart och ett å 300 kronor. I ovanberörda motioner har, i anslutning till vad från vederbörande skolors och folkskolöverstyrelsens sida föreslagits, yrkats på en avlöning av 3,000 kronor, därav 2,000 kronor lön och 1,000 kronor tjänstgöringspenningar, jämte rätt till tre ålderstillägg, vart och ett å 400 kronor. Till stöd för detta yrkande har företrädesvis åberopats jämförligheten mellan dessa arbetslärare och lärarna i manlig slöjd vid folkskoleseminarierna.

Om ock jämförelsen med slöjdläraryna vid folkskoleseminarierna ej kan vara i allo fullt befogad, anser dock utskottet Kungl. Maj:ts förslag i avseende å arbetsläraryna väl snävt begränsat. Utskottet har särskilt fäst sig därvid, att ifrågavarande lärare skola hava att bibringa sina elever sådana färdigheter, varav dessa i de flesta fall komma att för sitt förvärvsarbete bliva beroende. Uppenbarligen böra vid rekryteringen av dessa lärarposter stora fordringar ställas på kunnighet och duglighet i yrket och därjämte på sådana personliga egenskaper, som äro förutsättningar för att åt blinda elever med framgång meddela undervisning. Avlöningen bör därför enligt utskottets mening tillmätas så, att lämpliga sökande må finna med sin fördel förenligt att söka sig till dessa befattningar, och ser sig utskottet fördenskull böra tillstyrka bifall till motionärernas yrkande i denna del, dock med den ändring att ålderstilläggens belopp bestämmes till 300 kronor i stället för, såsom i motionerna föreslagits, 400 kronor.

Motionärerna hava vidare framlagt förslag om beviljande å tilläggsstat för år 1919 av visst belopp för möjliggörande av ett uppbringande av blindskolelärarynas avlöningsförmåner redan under detta år till de belopp, som annars först från och med år 1920 skulle bliva de gällande. Förslaget, som i realiteten skulle innebära en retroaktiv tillämpning av de nya avlöningsbestämmelserna, anser sig utskottet icke kunna förorda. Det må erinras, att, såsom av statsrådsprotokollet framgår, även departementschefen avböjt från vederbörande läroanstalter framlagda yrkanden i enahanda riktning.

Vad Kungl. Maj:t i övrigt i förevarande proposition föreslagit anser sig utskottet böra tillstyrka.

Utskottet hemställer alltså,

I) att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande proposition och herrar K. A. Nilsons och Berggrens ovanberörda motioner, i vad desamma beträffande anslag å 1920 års stat skilja sig från Kungl. Maj:ts förslag, må

a) godkänna följande ordinarie stater för institutet och förskolan för blinda å Tomteboda, för förskolan för blinda i Växjö samt för hantverksskolan i Kristinehamn för blinda, att tillämpas från och med år 1920:

Stat för institutet och förskolan för blinda å Tomteboda.

A. Inkomststat.	
Ordinarie statsanslag	kronor 103,150
Elevavgifter	» 46,500
	Summa kronor 149,650

B. Utgiftsstat.	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Summa.	Anmärkingar.
1) Avlöningar.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	
1 rektor, förutom boställsväning med värme och planteringsland, därest tillgång till sådant finnes	5,000	2,500	7,500	
1 ämneslärare vid institutet, förutom bostad med värme	2,100	1,300	3,400	Efter 5 år kan lönen höjas med 400 kronor, efter 10 år med ytterligare 400 kronor och efter 15 år med än ytterligare 400 kronor.
2 ämneslärare vid institutet, förutom bostad med värme	4,200	2,600	6,800	
1 första lärarinna vid institutet, förutom bostad med värme	2,000	1,100	3,100	Efter 5 år kan lönen höjas med 300 kronor, efter 10 år med ytterligare 300 kronor och efter 15 år med än ytterligare 300 kronor.
1 första lärarinna vid förskolan, förutom bostad med värme	2,000	1,100	3,100	
1 ämneslärarinna vid institutet, förutom bostad med värme	1,800	1,000	2,800	Efter 5 år kan lönen höjas med 300 kronor, efter 10 år med ytterligare 300 kronor och efter 15 år med än ytterligare 300 kronor.
1 lärarinna vid förskolan, förutom bostad med värme	1,800	1,000	2,800	
2 lärarinnor vid förskolan, förutom bostad med värme	3,600	2,000	5,600	Efter 5 år kan lönen höjas med 300 kronor, efter 10 år med ytterligare 300 kronor och efter 15 år med än ytterligare 300 kronor.
1 arbetslärare, förutom bostad med värme	2,000	1,000	3,000	
2 arbetslärare, förutom bostad med värme	4,000	2,000	6,000	Efter 5 år kan lönen höjas med 200 kronor, efter 10 år med ytterligare 200 kronor och efter 15 år med än ytterligare 200 kronor.
1 handarbetslärarinna, förutom bostad med värme	1,600	800	2,400	
2 handarbetslärarinnor, förutom bostad med värme	3,200	1,600	4,800	Efter 5 år kan lönen höjas med 300 kronor, efter 10 år med ytterligare 300 kronor och efter 15 år med än ytterligare 300 kronor.
1 lärarinna i hushållsgöromål, förutom bostad med värme	1,600	800	2,400	
1 musiklärare, förutom bostad med värme	1,600	900	2,500	Efter 5 år kan avlöningen höjas med 100 kronor och efter 10 år med ytterligare 100 kronor, av vilket belopp 60 kronor skola utgöra lön och 40 kronor tjänstgöringspenningar.
1 musiklärare, arvode	—	—	650	
Musikundervisningen i övrigt	—	—	1,000	Efter 5 år kan lönen höjas med 200 kronor, efter 10 år med ytterligare 200 kronor och efter 15 år med än ytterligare 200 kronor.
1 gymnastiklärare	1,100	600	1,700	
Till kamrerar- och sekreterargöromålens bestridande	—	—	2,000	
Säger avlöningar	—	—	61,550	

	Summa.	Anmärkingar.
	Kronor.	
<i>2) Övriga utgifter.</i>		
Fastighetens underhåll	7,000	
Undervisnings- och arbetsmaterieil	1,700	
Inventarier	3,500	
Kosthållet	30,000	
Beklädnad	11,000	
Läkare och sjukvård	3,100	
Vårdare och tjänstepersonal	10,500	
Tvätt och renhållning	3,000	
Värme och lyshållning	11,500	
Stallet	750	
Diverse utgifter	6 050	
<u>Säger övriga utgifter</u>	<u>88.100</u>	
Summa kronor	149,650	
<i>Anm. 1.</i>	Pensionsunderlaget för rektor utgör 5,600 kronor. Därest befattningshavare varit tillförordnad rektor, skall sådant vid bestämmandet av pensionens belopp räknas honom till godo på samma sätt, som om han varit befullmäktigad rektor.	
<i>Anm. 2.</i>	Av det till en musiklärare upptagna arvudet å 650 kronor skola 440 kronor anses utgöra lön och 210 kronor tjänstgöringspenningar.	
<i>Anm. 3.</i>	För musikundervisningen i övrigt utgår arvode efter 115 kronor för årlig veckotimme, sammnlagt högst 1,000 kronor för år; dock må sådan ersättning till förenämnda båda musiklärare kunna utgå allenast för tjänstgöring, som överskjuter respektive 24 och 4 veckotimmar. Därest annan musiklärare anlitas, beror arvode av överenskommelse med direktionen.	
<i>Anm. 4.</i>	Direktionen åger att beträffande de under 2) här ovan upptagna utgiftsposter å en post göra någon minskning och å en annan någon ökning, endast utgiftsstaten i dess helhet icke överskrides.	

Stat för förskolan för blinda i Växjö.

A. Inkomststat.

Ordinarie statsanslag.....	kronor	20.600
Elevavgifter.....	»	12.000
	Summa kronor	32,600

B. Utgiftsstat.

1) Avlöningar.

	Lön. Kronor.	Tjänstgöringspenningar. Kronor.	Summa. Kronor.	Anmärkingar.
1 rektor, förutom bostad med värme	3,700	1,800	5 500	Efter 5 år kan lönen höjas med 300 kronor, efter 10 år med ytterligare 300 kronor och efter 15 år med än ytterligare 300 kronor.
1 lärarinna, förutom bostad med värme	1,800	1,000	2,800	
2 lärarinnor, förutom bostad med värme	3,600	2 000	5 600	
Säger avlöningar	—	—	13,900	

2) Övriga utgifter.

Fastighetens underhåll.....	1.000
Avlöning och städja till tjänstepersonalen	1.600
Kosthållet.....	8.395
Beklädnad	2 000
Tvätt och renhållning	500
Värme och lyshållning	3.150
Läkare och sjukvård.....	600
Undervisnings- och arbetsmaterieil	300
Inventarier	650
Diverse utgifter	505
Säger övriga utgifter	18 700
Summa kronor	32,600

Anm. 1. Därest rektorsbefattningen innehaves av kvinna, skall avlöningen utgå med 4,500 kronor, därav 3,000 kronor lön och 1,500 kronor tjänstgöringspenningar.

Anm. 2. Pensionsunderlaget för manlig rektor utgör 4,000 kronor och för kvinnlig rektor 3,300 kronor. Därest befattningshavare varit tillförordnad rektor, skall sådant vid bestämmandet av pensions belopp räknas honom till godo på samma sätt, som om han varit befullmäktigad rektor.

Anm. 3. Styrelsen äger att beträffande de under 2) här ovan upptagna utgiftsposter å en post göra någon minskning och å en annan någon ökning, endast utgiftsstaten i dess helhet icke överskrödes.

Stat för hantverksskolan i Kristinehamn för blinda.

A. Inkomststat.

1. Ordinarie statsanslag.

Bestämt anslag: till avlöningar	kronor	17,300	
Reservationsanslag: till övriga utgifter för skolverksamheten	»	11,000	kronor 28,300

2. Inkomster av affärsverksamheten.

Intressemedel, förslagsvis	kronor	1,000	
Försäljningsmedel, förslagsvis	»	58,500	» 59,500
		Summa kronor	87,800

B. Utgiftsstat.

1) Avlöningar.

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Summa.	Anmärkingar.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	
1 rektor, förutom bostad med värme	3,700	1,800	5,500	
1 lärarinna d:o d:o	1,800	1,000	2,800	Efter 5 år kan lönen höjas med 300 kronor, efter 10 år med ytterligare 300 kronor och efter 15 år med än ytterligare 300 kronor.
1 arbetslärare d:o d:o	2,000	1,000	3 000	
2 d:o d:o	4,000	2,000	6,000	Efter 5 år kan lönen höjas med 300 kronor, efter 10 år med ytterligare 300 kronor och efter 15 år med än ytterligare 300 kronor.
Säger avlöningar	—	—	17,300	

2) Övriga utgifter för skolverksamheten.

Hyrer och underhåll av lokalerna	4,020
Avlöning till timlärare, magasinsbiträden m. m.	3,330
Utackorderingsbidrag till behövande elever	6,000
Utrustningsbidrag till avgående elever	3,250
Värme och lyshållning	1,700
Diverse utgifter	1,200
Säger övriga utgifter för skolverksamheten	19,500

3) Materialier m. m.

Förslagsvis	51,000
Summa kronor	87,800

Anm. 1. Pensionsunderlaget för rektor utgör 4,000 kronor. Därest befattningshavare varit tillförordnad rektor, skall sådant vid bestämmandet av pensionens belopp räknas honom till godo på samma sätt, som om han varit befullmäktigad rektor.

Anm. 2. Styrelsen äger att beträffande de under 2) här ovan upptagna utgiftsposter å en post göra någon minskning och å en annan någon ökning, endast utgiftsstaten i dess helhet icke överskrides.

b) fastställa följande villkor och bestämmelser för åtnjutande av de i de olika staterna för ordinarie befattningshavare upptagna avlöningsförmåner, nämligen
i fråga om ändrad tjänstgöringsskyldighet, förflyttning till annan tjänst, förening av tjänster m. m.:

att befattningshavare skall, därest vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden vid en möjligen inträdande förändrad organisation av statens blindundervisningsanstalter eller eljest kan vara stadgad, vara pliktig att, med bibehållande av den tjänstegrad och den avlöning han innehar, efter nya eller förändrade föreskrifter sköta de med befattningen förenade göromålen;

att befattningshavare vidare skall, likaledes med bibehållande av den tjänstegrad och den avlöning han innehar, vara pliktig att vid en möjligen inträdande förändrad organisation av abnormundervisningsväsendet ävensom eljest, då Kungl. Maj:t med hänsyn till nämnda undervisningsväsendes behov, efter vederbörandes hörande, prövar sådant nödigt, låta sig förflyttas till annan befattning inom abnormundervisningsväsendet, dock att befattningshavare, som varder förflyttad till annan ort, skall vara berättigad att av statsverket erhålla skäligen ersättning för flyttningskostnad till det belopp, Kungl. Maj:t för varje särskilt fall bestämmer;

att befattningshavare vidare skall vara skyldig underkasta sig de bestämmelser, som må bliva föreskrivna till lärjungarnas skyddande mot smittosam lungsot;

att med rektors- eller lärarbefattning, med undantag av musik- och gymnastiklärarbefattning, icke må förenas annan tjänst å rikets, riksdagens eller kommuns stat;

att innehavare av musik- eller gymnastiklärarbefattning vid institutet för blinda skall vara underkastad de ändrade bestämmelser, som kunna vara stadgade i fråga om förening av dylik befattning med annan tjänst å rikets, riksdagens eller kommuns stat;

att med befattning vid blindundervisningsanstalt ej må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är försett

med Kungl. Maj:ts oktroj eller blivit registrerat såsom aktiebolag, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning av vad slag det vara må, så framt ej skolöverstyrelsen uppå därom gjord framställning och efter prövning, att ifrågasvarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen vid anstalten, finner uppdraget eller befattningen kunna få mottagas och tills vidare bibehållas; samt

att befattningshavare ej må åtaga sig undervisning vare sig i enskilda, kommunala eller andra läroanstalter, så framt ej, vad angår lärare, vederbörande direktion eller styrelse efter av skolöverstyrelsen angivna riktlinjer eller, vad angår rektor, skolöverstyrelsen uppå därom gjord framställning och efter prövning, att ifrågasvarande undervisning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen vid anstalten, finner uppdraget kunna få mottagas och tills vidare bibehållas;

i fråga om avlöningsförmånens uppbärande m. m.:

att tjänstgöringspenningar skola för samtliga befattningshavare beräknas efter kalenderår;

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid befattningshavare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester men för den tid, han åtnjutit tjänstledighet, skola utgå till den, som förordnats att uppehålla befattningen, dock att, därest lärare åtnjuter tjänstledighet för sjukdom och tjänsten uppehålls på sätt i § 14 av stadgan för läroanstalter för blinda den 29 maj 1896 sägs, läraren äger åtnjuta hela sin avlöning under en tid av högst en månad;

att, därest befattningshavare av sjukdom hindras att förrätta sin befattning, befattningshavare äger tillgodonjuta hela lönen jämte förmån av bostad med värme, där sådan förekommer, eller i det fall att avlöningen utgöres av arvode, den del därav, vilken icke anses såsom tjänstgöringspenningar, men att, därest befattningshavare eljest undfår ledighet, såsom för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag, eller i behörig ordning avstänges

från tjänstgöring eller av annan anledning är lagligen förhindrad att sköta befattningen, befattningshavaren kan förpliktas att under ledigheten, utöver tjänstgöringspenningarna, avstå så mycket av lönen eller arvodet, som för befattningens upprätthållande erfordras eller eljest prövas skäligt;

att avlöning ej må utgå till befattningshavare för tid, varunder han avhållit sig från tjänstgöring utan att hava i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest befattningshavare varder avstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del av hans avlöning, som icke prövas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, så vida ej prövas skäligt låta honom uppbära något därav;

att den, som tillträder ny avlöningsstat, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande av eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattningen eller utgå för bestyr i sammanhang därmed;

att vid avgång från tjänsten till följd av avskedstagande, entledigande eller dödsfall själva lönen eller, där avlöningen utgöres av arvode, den del därav, vilken icke anses såsom tjänstgöringspenningar, utgår till månaden slut; samt

att, då befattningshavare, som åtnjuter fri bostad, avlider, skolöverstyrelsen må, efter prövning av förekommande omständigheter, medgiva hans änka eller efterlevande familj att för avflyttning från bostaden njuta lämplig fardag;

i fråga om ålderstillägg:

att, därest förhöjning av lönen efter viss tids fortsatt innehavande av befattning är i staten medgiven, tidpunkten

för första förhöjningen bestämmas att inträda efter fem år, under villkor att innehavaren under mer än fyra femtedelar av den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med gott vitsord bestritt sin egen eller, på grund av förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att

härvid icke må föras honom till last den tid han åtnjutit semester eller ledighet för fullgörande av värnplikt, och

för andra förhöjningen efter ytterligare fem år, på samma villkor, samt

för tredje förhöjningen, om sådan förekommer, efter än ytterligare fem år, ävenledes på samma villkor,

under iakttagande, vad var och en av omnämnda löneförhöjningar angår, att den högre avlöningen ej må tillträdas förr än vid början av kalenderåret näst efter det, varunder den stadgade tjänstaldern blivit uppnådd;

att därvid befattningshavare bör tillgodoräknas ej mindre den tid, som före den nya statens trädande i kraft förflutit från hans tillträde till innehavande befattning, än även, vad angår ämneslärare, arbetslärare, handarbetslärarinna och lärarinna vid förskola eller vid hantverksskolan i Kristinehamn, den tid, varunder han eller hon innehaft motsvarande tjänst eller tjänst, som enligt den nya staten är förenad med lika hög avlöning som den tjänst, varför ålderstillägg ifrågasättes, vid annan statens läroanstalt för blinda eller, vid förflyttning från befattning vid förskolan å Tomteboda till institutet, vid nämnda förskola;

att, därest ämneslärarinna och lärarinna vid förskola ävensom lärarinnan vid hantverksskolan i Kristinehamn, vilken befordras till första lärarinna vid institutet å Tomteboda, redan intjänat högre avlöning än första lärarinnas begynnelseavlöning, henne skola omedelbart tillgodoföras så många ålderstillägg som första lärarinna, att hennes avlöning i sistnämnda befattning blir lika hög som den avlöning hon senast åtnjöt som ämneslärarinna, resp. förskolelärarinna; skolande, där ämneslärarinna, resp. förskolelärarinna vid befordran till första lärarinna icke erhåller högre avlöning än den hon som ämneslärarinna, resp. förskolelärarinna uppburit, för uppflyttning i närmast högre lönegrad såsom första lärarinna henne tillgodoräknas den tid, varunder hon innehaft befattning som ämneslärarinna, resp. förskolelärarinna, efter det hon i denna befattning senast uppflyttades i högre lönegrad;

att ämneslärare må tillgodoräknas tjänstgöring som ordinarie lärare vid folkskola, skeppsgosseskola eller högre folkskola, tjänstgöring såsom lärare i övningsskola vid statens folkskoleseminarium, tjänstgöring vid under offentlig kontroll ställt småskollärarseminarium under den tid, statsbidrag utgått till hans avlönande enligt bestämmelserna om statsbidrag till folkskollärares avlönande, ävensom tjänstgöring såsom föreståndare eller lärare vid skyddshem, som åtnjuter statsbidrag och antingen äger av Kungl. Maj:t stadfast reglemente eller ock är av Kungl. Maj:t erkänt såsom allmän uppfostringsanstalt; samt

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande av löneförhöjning, redan uppnått den levnadsålder, vid vilken han enligt bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension är skyldig att från tjänsten avgå, icke må tillträda samma förhöjning;

i fråga om semester, skyldighet att avgå från tjänsten och pensionsrätt:

att semester årligen må, när det kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, å tid av året, som av skolöverstyrelsen bestämmes, åtnjutas av rektor under en och en halv månad;

att i fråga om skyldighet att avgå från tjänsten ävensom i fråga om rätt till pension skall gälla vad i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension är vid tiden för de nya lönestaternas ikraftträdande eller, såvitt angår innehavare av befattning, som där-efter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgat.

c) förklara,

att en var, som med eller efter ingången av år 1920 tillträder befattning vid statens läroanstalter för blindas, skall vara skyldig underkasta sig nyssberörda villkor och bestämmelser samt

att de förutvarande innehavare av befattningar vid sagda anstalter, vilka icke före viss av Kungl. Maj:t

bestämd tidpunkt anmäla, att de vilja underkasta sig den nya avlöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, skola värda bibehållna vid dem dittills tillkommande avlöningsförmåner;

d) godkänna följande grunder för avlöande av vikarier för lärarpersonalen vid statens blindundervisningsanstalter, nämligen

att arvodet till vikarie för rektor vid blindundervisningsanstalt skall utgå, på sätt Kungl. Maj:t för varje särskilt fall förordnar,

att arvodet till vikarie för annan av ifrågavarande lärarpersonal skall utgå med ett belopp motsvarande den kontanta begynnelseavlöningen för den tjänst, som av vikarien uppehålles,

att vad som vid lärare beviljad tjänstledighet på grund av sjukdom utöver de till tjänsten hörande tjänstgöringspenningar, vilka vikarien äger uppbära, eller särskilt bestämd andel av lönen erfordras för att arvodet till denne skall uppgå till nyssnämnda belopp, skall utgå av statsmedel;

e) höja det ordinarie anslaget till institutet och förskolan för blinda å Tomtebodas, nu 79,050 kronor, med 24,100 kronor till 103,150 kronor,

det ordinarie anslaget till förskolan för blinda i Växjö, nu 14,800 kronor, med 5,800 kronor till 20,600 kronor; samt

det ordinarie bestämda anslaget till hantverksskolan i Kristinehamn för blinda, nu 9,000 kronor, med 8,300 kronor till 17,300 kronor;

f) till hantverksskolan i Kristinehamn för blinda anvisa på extra stat för år 1920

ett förslagsanslag, högst, 7,050 kronor, till förstärkande av det på skolans ordinarie stat uppförda reservationsanslaget; samt

ett reservationsanslag av 3,550 kronor till uppehållande vid skolan under höstterminen 1920 av ytterligare en korgmakeriavdelning.

II) att herrar K. A. Nilsons och Berggrens ovanberörda motioner, i vad de avse anslag å 1919 års tilläggsstat, icke må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 6 maj 1919.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius, C. J. G. Swartz, O. M. Strömberg, G. M. H. Ekelund, O. Bergqvist, C. G. Ekman, H. G. W. Wrangel, A. Pers, J. L. Widell, E. A. Hallin, F. Berglund* och *C. I. Asplund* samt
från andra kammaren: herrar *J. B. Eriksson* i Grängesberg, *J. Olofsson, N. A. Nilsson* i Kabbarp, *A. Anderson* i Råstock, *J. Jönsson* i Revinge, *S. Bengtsson* i Norup, *P. A. Hansson* i Stockholm, *P. B. Nilsson* i Landeryd, *J. Erlansson, J. Jönsson* i Slätåker, *S. E. J. Lübeck* och *K. A. W. Björck*.
